

A TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVET JÓVÁHAGYÓ HATÁROZAT TERVEZETE**SÜMEGPRÁGA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK
...../2019. (.....) HATÁROZATA
SÜMEGPRÁGA KÖZSÉG TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVÉRŐL**

Sümeprága Község Önkormányzatának Képviselő testülete úgy dönt, hogy – a helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 2011. évi CLXXXIX. tv.13.§. (1) bek.1. pontja szerint, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény 9/B. §-ának (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – jóváhagyja a TSZT jelű (M=1:8.000 méretarányú) Településszerkezeti tervét (továbbiakban TSZT) valamint az M-1. jelű mellékletében rögzített Településszerkezeti tervről szóló melléklet szerinti leírását az OTÉK hatályos állapota alapján, valamint a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet településrendezési tartalmi követelményeinek és jelmagyarázatának figyelembevételével:

1. A Településszerkezeti tervlap hatálya területi értelemben Sümeprága Község egész közigazgatási területére kiterjed.
2. A biológiai aktivitásérték egyenlege:
a biológiai aktivitásérték számításáról szóló 9/2007. (IV.3.) ÖTM rendelet alapján a tervmódosítás műleírásában kiszámított biológiai aktivitásérték egyenlege pozitív, a törvényi előírásnak megfelel. A tervmódosítás során keletkező +375,265; biológiai aktivitásérték pont a soron következő TSZT módosítások alkalmával felhasználható.
3. A Településszerkezeti tervet érintő, területfelhasználás változással érintett beépítésre szánt fejlesztési területek változásai: az M-1 melléklet 2.1. sz. táblázata szerint.
4. A Veszprém megye Területrendezési Terv Szerkezeti Terve, és a 2018. évi TRT módosítás területi mérlege: az M-1 melléklet 4.1. sz. táblázata szerint.

Ez a határozat és a mellékletét képező leírás és településszerkezeti tervlapévhónap. (megállapításuktól számított 30. napon) lép hatályba.

Határidő: azonnal

Felelős: Jegyző

Kelt: Sümeprága, 2019. év hónap

Bencze Gyöngyi
jegyző

Hujber Csaba
polgármester

M-1 melléklet

Az alábbiakban a településszerkezet és területfelhasználás módosításának rövid leírásáról, indoklásáról és kategóriáik egymáshoz való viszonyáról esik szó.

1. SZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

1.1. A területfelhasználás

1.1.1. A település területfelhasználási egységei

1. A település igazgatási területe beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területekre tagolódik. A beépítésre szánt területek jellemzően, de nem kizárólag a meglévő és tervezett belterületek. A beépítésre nem szánt területek jellemzően, de nem kizárólag a külterületek.
2. A település igazgatási területének beépítésre szánt területei az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:
 - a) Lakóterületek,
 - b) Vegyes területek,
3. A beépítésre szánt területek, beépítésre szánt módosítási területek építési használatának megengedett felső határa (legnagyobb szintterület-sűrűsége) a következő:

Területfelhasználási egység neve	Térképi jel	Legnagyobb beépítési sűrűség
Falusias lakóterület	Lf	0,5
Településközponti vegyes terület	Vt	1,5

4. A település igazgatási területének beépítésre nem szánt területei használatuk általános valamint sajátos jellege szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:
 - a) Közlekedési területek (KÖu)
 - b) Közműelhelyezési, hírközlési területek
 - c) Zöldterületek /közparkok, közkertek (Z)
 - d) Erdőterületek (E, Ev)
 - e) Mezőgazdasági területek /általános és kertes mezőgazdasági területek (Má)
 - f) Vízgazdálkodási területek (V)
 - g) Különleges beépítésre nem szánt területek (Kb-Sp, Kb-T, Kb-B)
 - h) Természetközeli területek (Tk)

1.1.2. Beépítésre szánt területek

Sümeprága legkorábbi településrésze egyutcás faluként alakult ki, a Marcal két partján. Sümeprága történeti településmagjában központi szerepet tölt be a Marcal vízfolyása, amely a településen belül egy kiépített szabályos mederben folyik, két oldalán keskeny zöltsáv húzódik. A településmag telkei keskeny szalagtelkek, oldalhatáros beépítésű épületekkel. A lakóépületek mögött többnyire gazdasági épületrészek találhatók.

A település bővítése a 19. században és a 20. század elejétől, a településmagtól keletre, a Sümeg felé vezető főút mentén, illetve az ahhoz kapcsolódó utcák mentén történt.

A lakott területen belül a zöldfelületek legnagyobb részét a lakóházakhoz tartozó dísz- és haszonkertek teszik ki. A település délkeleti részén található egy sportpálya, amellyel szemben a közelmúltban szabadidőpark került kialakításra.

1.1.2.a. Lakóterületek (L)

A település mai belterületének legjelentősebb kiterjedésű beépítésre szánt területei a lakóterületek.

A községben a lakónépesség döntően a központi belterületen koncentrálódik. A belterület a közigazgatási terület északi felén helyezkedik el. Területfelhasználását tekintve a település belterületének nagy része lakóterület, ezeket a terv egységesen falusias lakóterületbe (Lf) sorolja. A lakóterületi részek karakterük, beépítési módjuk szerint több részre tagolhatók, de jellemzően családházak, falusias lakóterületek, melyben a központ környékén található vegyes területfelhasználású részek is.

Falusias lakóterületek (Lf)

A település meglévő és tervezett családházak beépítésű lakóterületeit a falusias, Lf jelű területfelhasználási kategóriába és építési övezetbe sorolja a terv.

A települési Önkormányzat alapvető szándéka, hogy a már meglévő lakóterületek a korábbi időszakban kialakult állapotra szervesen ráépülve, fejlődjenek tovább, míg a lakóterületté újonnan átminősített területrészek a település mai adottságaival összhangba hozható, jobb minőségű beépítés jöjjön létre.

A tervezés keretében nem történik új lakóterület kijelölés.

1.1.2.b. Településközpont vegyes területek (Vt)

Sümeprága központi intézményei egy helyre koncentrálódnak, a Rákóczi út mentén található a település központja, nagyrészt ezen a területen és közvetlen környezetében helyezkednek el a település központi intézményei.

A településközpont vegyes területeken funkció tekintetében a fentiekben bemutatott közintézményeken, intézményeken kívül lakóépületek és más szolgáltató vállalkozások is találhatóak.

A tervezés keretében egy helyen történik új településközponti terület kijelölés:

sorszám	Helyrajzi szám	Terület ha	TSZT Terület-felhasználás módosítás hatályos tervezett	
12	55/4 hrsz.	0,1 ha	Z zöldterület	Vt településközponti vegyes terület

1.1.3. Beépítésre nem szánt területek

Sümeprága igazgatási területének beépítésre nem szánt területei használatuk általános, valamint sajátos jellege szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK	
Közlekedési területek	Közüti közlekedési terület
Közműterületek	
Zöldterületek:	Közpark, közkert
Mezőgazdasági területek	
Erdőterületek	Gazdasági erdő, védelmi erdő
Vízgazdálkodási területek	
Természetközeli területek	
Beépítésre nem szánt különleges területek	Kb-Sp, Kb-T, Kb-B

1.1.3.a. Közlekedési és közmű-elhelyezési, hírközlési terület

A település központi belterülete az igazgatási terület északi felén helyezkedik el. A település közúti gerincét a 73159 jelű bekötő út képezi.

A meglévő közutak nyomvonalát a TSZT jelű településszerkezeti tervlap tartalmazza.

1.1.3.b. Zöldterületek (Z)

A település belterülete zöldterületi szempontból gyengén ellátott. A település hatályos terve által közparkként (közterületként) kijelölt területei a Rákóczi út mentén találhatók, a 3 kisebb belterületi zöldfelületen - mind a község Újtelepi részén. Az Ófalui részen zöldterület nincs, de itt folyik a Marcal főága (Fő u.), amely a települési zöldfelületi rendszer egyik legfontosabb eleme.

Zöldterületi besorolásban található a jelenlegi sportpálya a belterület dél-keleti szélén, amelyet a (2.sz.) termódosítás különleges beépítésre nem szánt sport területbe sorol át.

A község ÉK-i külterületén előzetesen kijelölt „zöld-parkoló” zöldterületi besorolása nem indokolt, mezőgazdasági területi visszasorolása szükséges (5.sz.), a jelenlegi használatának megfelelően.

Az egyéb termódosítások a zöldterületi rendszerre és ellátottságra nincsenek jelentősebb hatással. A településrendezési eszközök módosítása keretében tervezett változtatások zöldterületi szempontból nem jelentősek, sem a zöldfelületi rendszer egészére, sem a valós ellátottsági szintre nincsenek hatással. Új zöldterületi kijelölés nem tervezett.

A tervezés keretében egy területen történik új zöldterületi kijelölés:

sorszám	Helyrajzi szám	Terület ha	TSZT Terület-felhasználás módosítás hatályos tervezett	
13	053/3 051/2 hrsz.	0,55 ha	Má mezőgazdasági terület	Z zöldterület

1.1.3.c. Erdőterületek (E)

Jelen településszerkezeti tervi módosítás a legfrissebb erdészeti adatszolgáltatás figyelembevételével rögzíti a község erdőterületeit. Az erdő területfelhasználású területek csökkentésére vonatkozó javaslatot a terv nem tartalmaz, a változtatások kizárólag a korábbi alaptérkép, illetve a korábbi ágazati adatszolgáltatásból való eltérések miatt lehetségesek, a kialakult valós állapot szerint.

Az erdőterképen igen, viszont a TSZT-n nem szereplő erdők „tervezettként” jelennek meg a módosítás során, fordított esetben viszont „meglévő erdőként” ábrázolt a TSZT-n kijelölt valamennyi erdő.

Az erdő területek zöme elsődlegesen gazdasági rendeltetésű állami erdő, kisebb részük véderdő, a belterülethez kapcsolódóan jóléti erdőtümb is szolgálja a község zöldfelületi – rekreációs ellátását.

Az erdőterületi lehatárolásban a területileg legjelentősebb változás a déli külterületen kijelölt bányaterület (Kb) átsorolása az erdészeti nyilvántartás szerinti erdőterületbe.

A módosítás keretében az alábbi területeken történik erdőterület kijelölés, illetve csökkenés:

sorszám	Helyrajzi szám	Terület ha	TSZT Terület-felhasználás módosítás hatályos tervezett	
4	06065, 060/7, 060/21 hrsz.	+21,37 ha	Kb különleges bánya terület	E erdőterület
6a	044 hrsz.	+0,26 ha	Lf falusias lakóterület	E erdőterület

9	03/2, 039/2a, 039/1	+1,65	Má mezőgazdasági terület	E erdőterület
10	048	-5,76	E erdőterület	Kb-B bánya terület

Az erdőterületi egyenleg ezekkel pozitív irányban változik: $+44,65 - 5,76 = +38,89$ ha.

A tervmódosítás az erdőterületek övezetének előírásait – a hármas övezeti rendszer megtartása mellett - korszerűsíti és egyszerűsíti. Ezeket a tájrendezési fejezet (2.1.1.) foglalja össze.

Az erdőtérképen ábrázolt erdőterületi nyilvántartás és a hatályos terv területfelhasználási besorolása összhangban van.

A településrendezési tervben lévő erdőterület lehatárolások a felülvizsgálat során pontosításra kerültek az erdészeti nyilvántartásban lévő erdőterületek lehatárolása alapján, a tervezett erdőövezeti lehatárolások megfelelnek az országos erdőállományfeltár szerinti erdőtérképnek is, a fenti pontosításokkal.

Sümeprága erdőterületeinek déli-délkeleti részét fedi a „*kiváló termőhelyi adottságú erdőterület*” övezete. A tervmódosítás ezeket nem érinti. A *védelmi célú erdőterületek területe sem csökken* a módosítás során.

Igy a terv az erdőterületekre vonatkozó területrendezési törvényi előírásoknak eleget tesz.

1.1.3.d. Mezőgazdasági területek (M)

A Településszerkezeti Terv a beépítéssel, művelés alóli kivonással járó fejlesztések céljából jelentősebb területeket nem jelölt ki, tekintettel volt a beépítésre nem szánt mezőgazdasági területek védelmére is. A jelenlegi (2013.) OTTrT szerinti „kiváló” és a „jó minőségű szántóterületek övezete” nem érinti a települést.

A felülvizsgálat során a mezőgazdasági művelés alatt álló területek döntő többsége fennmarad, beépítési céllal kivonást szükségessé tevő módosítás nem tervezett, sőt a 6b jelű módosítás lakóterület, és az 5 sz. módosítási terület visszasorolását javasolja mezőgazdaságiba. A hatályos tervhez képest termőterületi veszteséget csupán egy beépítés okozott az ófalui belterület északi végéhez kapcsolódó 023/10 hrsz. „természeti” övezetbe sorolt mezőgazdasági területen, ami az ösztérülethez (MÖT) képest elenyésző.

A mezőgazdasági területi mérleg változásait elsősorban a beépítésre nem szánt kategórián belüli (3b,5,8,9,11.számú) módosítások eredményezik. Az alábbi táblázat a művelési ág változtatást vagy művelés alóli kivonást szükségessé tevő módosításokat tartalmazza. (Ezek már megtörténtek a 3b és 8. sz területek esetében, itt a már megtörtént területfelhasználási változások átvezetéséről van szó.)

A módosítás keretében mezőgazdasági terület kijelölése 2, csökkenése 4 területen történik:

sorszám	Helyrajzi szám	Terület ha	TSZT Terület-felhasználás módosítás	
			hatályos	tervezett
5	029/4 hrsz.	4,58	Z zöldterület	Má mezőgazdasági terület
6b	044 hrsz.	2,57	Lf falusias lakóterület	Má mezőgazdasági terület
3b	1102 hrsz.	0,6	Mk mezőgazdasági terület	Kb-T különleges beépítésre nem szánt temető
8	021/5a 025a 027/13a 032/20b	0,63+3,06	Má mezőgazdasági terület	V vízgazdálkodási terület

9	03/2, 039/2a, 039/1	1,65	Má mezőgazdasági terület	E erdőterület
11	034/12	1,97	Má mezőgazdasági terület	Kb-Ne napelempark terület

A mezőgazdasági területi egyenleg ezekkel enyhén negatív irányban változik: 7,91–7,15=–0,76 ha.

A 7.sz. módosítás (Má mezőgazdasági területből Tk természetközeli terület) nem teszi szükségessé a művelési ág váltást, az átsorolt területek eredeti (jellemző rét, másodlagosan legelő) művelési águkban hasznosítandók továbbra is, extenzív gyepterületgazdálkodással. ezek összterülete 45,6 ha. Ez területrendezési szempontból is a mezőgazdasági térségen belüli változásnak számít.

A terv új, természetközeli (Tk) területi kijelölése valójában nem csökkenti a „mezőgazdasági területet”, művelés alóli kivonást, művelési ág váltást nem tesz szükségessé, de felhívja figyelmet az ökológiailag érzékenyebb területek extenzív tájgazdálkodási elveknek megfelelő, környezetkímélő művelésben tartására, a kialakult tájkarakter értékeire való nagyobb odafigyelés szükségességére, az ökológiai értékű mezőgazdasági területek beépíttelenségének megőrzésére.

A természetközeli területi kijelölések a hatályos terv által külön „védett” övezetbe sorolt általános mezőgazdasági (Má-gy) gyepterületek egy részére vonatkozik. A felülvizsgálat javasolja a SZT övezeti rendszerének differenciálását, a TSZT-nek megfelelő új „természetközeli” övezet bevezetésével. Így a HÉSZ a meglévő – megmaradó mezőgazdasági művelés alatt álló területekre alkalmazza az eddigi Mk, Má-sz (Má-1) és Má-gy (Má-2) övezetek mellett a Tk övezeti előírásokat is.

A terv átlagosnál jobb termőhelyű mezőgazdasági terület kivonására nem tesz javaslatot, mezőgazdasági terület beépítésre szánt területi átsorolását nem tartalmazza.

1.1.3.e. Vízgazdálkodási (V) területek

A települést kisvízfolyások, a Marcal-patak és kapcsolódó felszíni vízrendszere érinti. A Marcal és valamennyi mellékága itt különösen érzékeny, felső-szakasz jellegű, kiemelt felszíni vízvédelmi terület. Ennek felel meg a Marcal és legfontosabb mellékágainak, egyéb vízmedreinek közvetlen környezetében a természetközeli területek kijelölése, összhangban a hatályos tervvel, amely ezeket gyepterületi övezetbe és védett természeti területbe sorolta.

A vízgazdálkodási területek felülvizsgálata során mesterséges állóvizek közé sorolt vízfelületek: a település északi és keleti külterületén, a Sümegi igazgatási határnál található kettős víztározó, valamint a Marcalon létesített halastó medre és parti területei. Ezek meglévő elemek, de új („tervezett”) vízgazdálkodási övezetként jelennek meg a tervben, mivel a hatályos terv nem tartalmazta. A területi mérlegben a vízgazdálkodási területek növekménye +3,69 ha (8.sz. mód.).

A tervezés keretében az alábbi területeken történik új vízgazdálkodási kijelölés:

sorszám	Helyrajzi szám	Terület ha	TSZT Terület-felhasználás módosítás hatályos tervezett	
8	021/5a 025a 027/13a 032/20b	0,63+3,06	Má mezőgazdasági terület	V vízgazdálkodási terület

1.1.3.f. Természetközeli területek (Tk)

Az előzménytervben nem szerepeltek természetközeli területek. Elsősorban a Marcal felszíni vízrendszeréhez kapcsolódóan jelöl ki a felülvizsgálat új területfelhasználási kategóriaként természetközeli területeket. Elsődleges természet- és környezetvédelmi, valamint tájgazdálkodási cél ezen érzékeny, (a tervelőzmény minősítése szerint természetvédelemre érdemes természeti területek)

megóvása, természetközeli állapotuk fenntartása, illetve a felszíni vízvédelmi szempontok kiemelt érvényesítése.

A természetközeli területek kijelölése kizárólag mezőgazdasági besorolású külterületeken javasolt, ahol a mezőgazdasági hasznosítás - elsősorban az extenzív gyepgazdálkodás – továbbra is a tájhasználat kizárólagos módja, a terület teljes beépíttetlensége és zöldfelületi fedettsége mellett.

A tervezés keretében új természetközeli területek kijelölése történik valamennyi táji-természeti értékekkel rendelkező, természetszerű állapotban fennmaradt, közvetlen vízhatású, felszíni vízvédelmi szempontból is kiemelt jelentőségű területen

A tervmódosítás új természetközeli területet jelölt ki az alábbi területen:

sorszám	Terület ha	Érintett területek	TSZT Terület-felhasználás módosítás hatályos tervezett	
7.1-7.5.	45,6 ha	*a helyrajzi számok részterületek szerinti felsorolását lásd alább*	Má mezőgazdasági terület	Tk természetközeli terület
*7.1.: 021/3-/5, 023/10a, 025; 7.2.: 051/2, 053/3, 7.3.: 063/1-/2 065/1, /6 069/1-/2 071/1-/8 „a” részletei; 7.4.: 065/3b 065/7(?)**071/2-/8 „c” részletei 073/8c; 7.5.: 077/8(?)** /9(?)* 079/14, /15a, 080/1-/2. / **: változás alatti hrsz-ok./				

A terv mindösszesen 45,6 ha természetközeli területi kijelölést tartalmaz.

1.1.3.g. Beépítésre nem szánt különleges területek

A hatályos településrendezési terv beépítésre nem szánt különleges területeket nem tartalmaz.

A tervmódosítás négy területen tartalmaz új beépítésre nem szánt különleges területbe sorolást, az alábbi területeken:

- az eredetileg beépítésre szánt különleges temető és részben a zártkert (Mk) területén,
- az eredetileg beépítésre szánt különleges kőbánya és „kőszínház” területein
- az eredetileg zöldterületbe sorolt sportpálya területén

Az új területfelhasználási egységként bevezetett beépítésre nem szánt különleges területek a fentiek sorrendjében a következők (zárójelben a módosítás sorszáma):

- temető terület (megvalósult bővítésének átvezetése a 3b jelű módosítás),
- (külszíni) kőbánya terület,
- szabadtéri sportterület.
- napelempark terület

A tervmódosítás három területen tartalmaz új beépítésre nem szánt különleges területbe sorolást, az alábbi területeken:

sorszám	Helyrajzi szám	Terület ha	TSZT Terület-felhasználás módosítás hatályos tervezett	
1	060/6 hrsz.	1,21 ha	K-ksz kőszínház területe	Kb-B bánya terület
2	038, 039/1 hrsz.	1,46 ha	Z zöldterület	Kb-sp különleges sport terület
3a 3b	1100 1102 hrsz.	0,61 0,6 ha	K különleges terület (temető) Mk (zártkert)	Kb-T különleges beépítésre nem szánt temető terület
11	034/12 hrsz.	1,97 ha	Má mezőgazdasági terület	Kb-Ne különleges beépítésre nem szánt napelempark terület

A beépítésre nem szánt különleges területi besorolások a biológiai aktivitásérték szempontjából kedvezőbb mutatókkal (pontszámokkal) rendelkeznek, összterületük: 5,85 ha.

1.2. Tájrendezés és természetvédelem

A terv felülvizsgálat során a tájszerkezet és a tájhasználati módok változtatása nem vált szükségessé, a község területén nagyobb léptékű beavatkozások nem tervezettek.

A kisebb - nagyobb területfelhasználási átsorolások a tájhasználati módokra is némi hatással vannak, de ezek a hatások csak áttételesen és csökkent mértékben jelentkeznek, mivel jellemzően nem a valós, természetbeni állapot megváltoztatására, hanem elsősorban az övezeti besorolások – a jogi állapot – módosítására irányulnak.

A területfelhasználási módosítási javaslatok közül tájrendezési szempontból a *természetközeli területi* kategória bevezetésének van a legjelentősebb hatása, mivel ez természet- és tájvédelmi szempontból is a lehető legnagyobb garanciát jelenti a lehetséges területfelhasználási besorolások közül a védettség alá nem eső természetszerű állapotban fennmaradt területek, főleg gyepek, jelen állapotukban való fennmaradására. Az elsősorban a felszíni vízhálózathoz kapcsolódó természetközeli gyepek tájhasználati rendszeren belül a történetileg kialakult tájkarakter elsődleges hordozói, a védett erdők és más hagyományos tájhasználatok (pl. szőlőhegyi kertek) mellett.

Az előzetesen „védett természeti területként” lehatárolt, valójában nem védett *természetközeli területek* meghatározásával a terv az érintett területek védelmi szintjét emeli, természet- és tájképvédelmi szempontból egyaránt.

Sümeprága területét régebbi egyedi természetvédelmi kijelölések nem érintik, de az utóbbi évtizedekben kijelölt *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű (Natura2000) természetmegőrzési területei*, valamint a területrendezési tervi szinten meghatározott védelmi kategóriák – az *ökológiai hálózat és a tájképvédelmi szempontból kiemelt területek* – övezetei is érintik. Ezek leírása és lehatárolása új elemként jelenik meg a tervben.

1.3. A zöldfelületi rendszer

Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslata

A község zöldfelületei egységes rendszert képeznek az eltérő kül- és belterületi területfelhasználások és tájhasználatok különböző zöldfelületi jellegének és arányainak együtteseként.

A belterület mindkét eltérő jellegű területegységén jellemző, hogy a zöldfelületi rendszer uralkodó eleme **a családiházak kertjeinek együttese**. Az eltérő telekstruktúra ellenére összességében hasonló zöldfelületi arányok és ellátottság biztosított az ófalui és az újtelepi településrészen: az ófalui keskeny telkek oldalhatáros sűrű beépítését a nagy telekmélység lazítja, míg az Újtelep arányosabb telekosztása eleve lazább beépítésű és nagy tömbbelsőkkal is rendelkezik.

A meglévő és kijelölt **zöldterületek** (55/3, 55/4, 55/7 és 274 hrsz.) elhelyezkedése nem egyenletes, mindhárom közkert Újtelepre esik. A negyedik, (szintén újtelepi) előzetesen zöldterületként kijelölt sportpálya különleges (Kb-Sp) területi átsorolása javasolt.

Az Ófalu legjelentősebb megőrzendő zöldfelületi adottsága a hossz tengelyét képező Marcal meder és széles Fő utcai zöldsávja, amely továbbra is extenzív zöldfelületként tartandó fenn.

A külterület zöldfelületi rendszer két eltérő jellegű összetevőből áll, a táji-morfológiai adottságok alapján. A Keszthelyi hegység északi hegylábi területe kiváló termőhelyi adottságú **erdők** térsége, a település (és a térség) fő oxigéntermelő bázisa, amit itt csak kis felületen bont meg a külszíni bazaltbányászat.

Az ettől északra elterülő síkvidéki településrész a Marcal és mellékágainak forrásvidéke, felső szakasz jellegű területe, **a vízmedreket kísérő széles, gypes zöldsávokkal** (rétek, helyenként galériák is) és a kisvízfolyások közé ékelődő széles szántókkal, legelőkkel. Itt a szokásosnál változatosabb mezőgazdasági táj természeti-táji értékekben gazdagabb területei adják a zöldfelületi rendszer gerincét. Az agrártáj legértékesebb elemeinek átsorolását javasolja a terv a **természetközeli**

területek közé. A táji-zöldfelületi rendszer legfontosabb sajátossága, hogy a vízgazdálkodási területek (kisvízfolyások) a medrüket kísérő természetközeli területekkel kiegészülnek a köztes mezőgazdasági területek egyéb gyeper területeivel, legelőivel, valamint a biodiverzitás szempontjából kevésbé értékes, de területileg jelentős szőlőhegyi zártkerti tömbbel és síkvidéki szántókkal.

A zöldfelületi rendszer ökológia szerepét erősíti az ökológiai hálózaton kívül eső természetközeli területek kiemelése a mezőgazdasági besorolásból és kvázi védett területként való kezelésük. A zöldfelületek ökológia értéke elsősorban a külterületeken tartható fenn és növelhető, az extenzív tájgazdálkodás módszereinek alkalmazásával, a biológia sokszínűsége rontó eszközök kerülésével.

1.4. Az örökségvédelem

1.4.1. A település védendő épített értékei

Sümeprága területén kettő műemléki védelem alatt álló művi érték található:

Műemlék	Cím/Hely leírás	Helyrajz szám	Műemléki törzsszám
Római katolikus templom	Fő utca	62	5313
Nepomuki Szt. János szobor	Fő utca (híd mellett)	222	5312
Rk. templom ex-lege műemléki környezete			5313

Római katolikus templom

Jellege:

A település központjában, utcák találkozásánál, utca sarkán álló templom.

Története:

A településen már a középkorban volt temploma. Bár írásos források nem említik, a régészeti kutatás a falutól délkeletre, a bazaltbányához vezető út keleti oldalán, a Kisgesztenyés-nek nevezett határrészben azonosította leletanyagát. Az 1920-as években még felmenő falak állottak, amelynek anyagát a falubeliek később teljesen széthordták. A leírások szerint a templomnak félköríves záródású szentélye volt és román stílusban épült a 12. században. Írott említését nem ismerjük. A 18. században, az újratelepítést követően, Sümegecsehi filiáléja. Mai templomát – az 1778. augusztus 23-án tartott egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint – Acsády Ádám Péter püspök (1725 – 1744) kezdte építeni 1740-ben.

A keletelt templom egyhajós, egyenes záródású szentéllyel, annak északi oldalán sekrestyével és nyugati toronnyal épült. Tornya földszintjén egyenes záródású kapu, felette kis négyszögletes ablak. A torony oldalaival együtt, kiugró lábazat övezi. A második szinten kettős sávok között kisméretű kerekablak van. Profilozott választópárkány fölött emelkedik a torony felső szintje, ezt széles vakolatsávok fogják össze, a párkány alatt toronyórával, amelyet szintén íves vakolatsáv keretez. Anégy oldalmezőben nagyobb, vakolatkeretes és félköríves ablakokkal. Az erőteljesen tagolt főpárkányon nyolcszögű, hegyes zöldre festett toronysisak, csúcsán kereszttel. A nyugati falat a torony két oldalán szintén vakolatsávok szegélyezik. A hajó és a szentély déli, erős okkersárgára festett oldalfalai - a kiugró lábazat és a zárópárkány között – simára vakoltak. A déli oldalfalat három félkörívben záródó ablak töri át. Az egyenes záródású szentély déli falán hasonló ablak látható. Az északi oldalfalon ablaknyílások nincsenek, a déli oldalfalhoz hasonlóan simára vakolt és festett. A sekrestye későbbi toldás eredménye, bejárata a szentélyből, nyugati falán négyszögletes kisablak van.

Alaprajzát tekintve zömök arányú, egyhajós épület, nyugati végén falazott szerkezetű karzatépítménnyel, kelet felől szűkebb, négyzetes alapterületű, kosárféle záródással toldott szentéllyel, amelyhez észak felé utólagosan épített sekrestye csatlakozik.

Nepomuki Szent János szobor.

MJ. 5312 (50041/1958)

Címe: Fő utca. Hrsz: 62.

Eredete: Késő barokk, 18. század vége.

Egykor a római katolikus templom déli oldalán álló, jelenleg eredeti helyén, a faluközpont átszelő patak hídja mellé lett felállítva. 2002-ben restaurálta Rákos Péter kőrestaurátor-művész. A 18. század végének látszik, bár elgondolkodtató a kereszten levő kis öntöttvas korpusz. Hasáb alakú posztamensen Nepomuki Szent János homokkőből faragott, kezében feszületet tartó, későbarokk szobra, jó színvonalú. A feszületen öntöttvas korpusz.

Helyi értékvédelem

A településképi rendelet szerint az alábbiak a Helyi védelemre javasolt síremlékek illetve síremléki területek

Síremlékek	Temető	Temető helyrajzi szám
18. síremlék (Mészáros)	rk. temető	1100
23. Sírkreszt (Tóth- Németh)	rk. temető	1100
37. Sírkreszt (Kulcsár- Németh)	rk. temető	1100
41. Sírkreszt (Istenes- Kovács)	rk. temető	1100

Helyi védelemre javasolt köztéri alkotások

Sorszám:	Fajtája	Helye	Megnevezése	Datálása
1.	Templomkereszt	Rk. templom	Istenes-Bucsi	1871.
2.	Útszéli kereszt	Bazsi úton	Nagy-Kocsis	1873
3.	Útszéli kereszt	Rákóczi utca	Tóth I.	1880. k.
4.	Útszéli kereszt	Bazsi úton	Szántó J.-né	1920.
5.	Útszéli kereszt	Falu szélén	Istenes- Németh	1935.
6.	Kőszobor (Jézus szíve)	Szőlőhegy	Bóдай. Nemes	1940.

A fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése, (mérsékelt tömegalakítással, hagyományos arányrendszer-kialakítással, anyaghasználat, stb.).

Az építetők befolyásolása a történeti hagyományok megőrzésére és az igényes építészeti kialakításra nehéz feladat. Ennek eszköze a településképi rendelet, amely a tömegformálást is szabályozza. A másik eszköze a meggyőzés, amelyben nagy segítséget jelenthet az építészeti tervtanács létrehozása.

A ma még esetleg védhető értékek fogyatkozása miatt tehát fontos feladat lenne a község megmaradt művi értékeinek feltérképezése, majd a védelem lehetőségének és módjának a településképi rendeletben történő rögzítése.

Régészeti lelőhelyek Sümegprága területén:

Sümegprága közigazgatási területéről jelenleg 6 régészeti lelőhely ismert. Ez a szám a természetföldrajzi adottságok és a környező települések lelőhelyeinek ismeretében átlagosnak tekinthető, de bizonyos, hogy még több fel nem fedezett lelőhely található a helység területén. (Az ismeretlen lelőhelyről származó tárgyak egy része biztosan nem az ismert lelőhelyekről, hanem a ma rejtőzködő, ismeretlen lelőhelyekről származik.) Így a lelőhelyek száma intenzívebb kutatások esetén a jövőben még emelkedhet. A község határában található ismert régészeti lelőhelyek nagyobb része terepbejárásakor kerültek elő. Tervásatás, megelőző feltárás, próbafeltárás, régészeti szakfelügyelet, helyszíni szemle, leletmentés nem történt a helység területén.

A településre vonatkozó történeti adatok mellett lényeges a régészeti lelőhelyek kutatása szempontjából a természeti környezet megfigyelése is. A település határát nagyjából észak-déli irányú vízfolyások öntözik, melyek vize a Marcalba fut. A környék tehát vízben nem volt szegény, ami kedvezett a települések kialakulásának. A települések minden korszakban a vízfolyások közelében, árvízről mentes részekben alakultak ki. Kivételt csak a magaslatokon lévő földvárak jelentenek.

Azonosított régészeti lelőhelyek Sümegprága területén:

azonosító	lelőhely száma	név	Helyrajzi szám
9249	Sümegprága	Kis-Gesztényés	045/2, 055/2, 045/4, 047/1, 049/1
9250	Sümegprága	Bánya alja - Farkas-dűlő	047/1
9251	Sümegprága	Pusztá-házi-dűlő	055/2, 056, 057/6, 057/7, 065/1, 065/3, 068, 071/3, 071/4, 071/5, 071/6, 071/7, 071/8
9252	Sümegprága	PéNZ-vermi-dűlő	073/5, 073/6, 079/8, 1100
9253	Sümegprága	Temetőhöz vezető földút	073/4, 079/8, 1100
9254	Sümegprága	Cigány-nyíres	079/8

A természeti értékek helyi védelme

A magasabbrendű jogszabályok által lehatárolt országos szintű védettség (Natura2000 és ökológia hálózati területek) mellett jelenleg nincsenek kijelölve helyi védettség alá eső természeti területek és emlékek. Ezek meghatározása a településképvédelmi településrendezési eszköztér hatáskörébe került. A rendezési terv ennek megfelelően a TAK-ban és a Településképi rendeletben foglalt helyi védettségi leírásokra és előírásokra hivatkozik.

1.5. A közlekedés

Közúti közlekedés

A településnek a tőle nyugatra elhaladó 84. számú főúttal nincs közvetlen kapcsolata, csak Sümegen keresztül érhető el a főút.

A közúti megközelítést Sümeg és a szomszédos Bazsi felé a 73159 jelű bekötő út biztosítja.

A közösségi közlekedést a 73159 jelű úton az ÉNYKK helyközi járatai bonyolítják le.

A településtől ÉNY-ra húzódó 7327 jelű összekötő út OTRT szerinti főúttá fejlesztésének nincs közvetlen hatása.

Települési utak

A településen áthaladó 73159 jelű út, a belterületen a Rákóczi Ferenc utcán halad végig. A 2x1 sávós út forgalma 552 Ej/nap.

A települési kiszolgáló utcák a Rákóczi Ferenc utcához csatlakoznak.

A 73159 jelű bekötő út nyomvonala nem változik. A külterületi szakaszán az úttengelytől mért 50 -50 m védőtávolságon belül építmények elhelyezéséhez a közútkezelő hozzájárulása szükséges.

Közösségi közlekedés

A település Sümeg felé irányuló utasforgalmát az ÉNYKK 7759 számú helyközi járata bonyolítja le, mely várhatóan nem változik.

Kerékpáros és gyalogos közlekedés:

A településnek nincs önálló kerékpárútja, de a forgalmi adatok alapján nem is szükséges.

A gyalogos forgalom a közúti járdákon bonyolódik le, önálló hálózat nincs.

Parkolás:

A Rákóczi Ferenc utca mentén leállósáv biztosítja a szükséges közterületi parkolást. Új beépítés esetén az OTÉK előírásoknak megfelelő parkolók telken belül helyezendők el.

1.6. A közműellátás

A kis hullámmással népességét vesztő településen a fejlődéshez a település élhetőbbé-lakhatóbbá tétele szükséges, mely a lakókörülmény javítása mellett, munkahely teremtwési lehetőséggel érhető el. Sümegprága közigazgatási területén közműves szempontból a közcsatornás szennyvízelvezetés kiépítésével és a földgázellátás bővítésével lehetne a lakókörülményeket jelentősen javítani.

A terv figyelembe véve a település adottságait, a felmerült önkormányzati és lakossági igényeket, a hatályos tervekben szereplő terület-felhasználási lehetőségeket, csak a reálisan fenntartható fejlesztési szándékok megőrzését javasolja.

A településen tervezett beépítésre szánt területek teljes közműellátásának biztosítás szükséges. Azokon a beépítésre nem szánt területeken, amelyre emberi tartózkodást szolgáló épület elhelyezése nem javasolt közműellátás kiépítése nem szükséges.

1.6.1 VIZIKÖZMŰVEK**Vízellátás**

A helyzetfeltáró vizsgálat szerint, Sümegprága vízellátását a Bakonykarszt Zrt biztosítja kiépített kistérségi vízellátó rendszerén keresztül. A település vízellátása a Zalagyömrői központú kistérségi vízellátó rendszerről biztosított. A hálózatban nyomásproblémák nem jellemzőek.

A vízellátó hálózat jellemzően ágvezetékes kiépítésű, amit jövőben érdemes lenne körvezetékesre átalakítani a biztonságos vízellátás érdekében.

A tűzivíz ellátás biztosítása érdekében 100-as paraméterű vezetéknél kisebb átmérőjű vezeték építése már nem javasolható, és ahol még hiányzik, ott az ágazati előírások szerinti sűrűségben a föld feletti tűzivíz csapok elhelyezéséről is gondoskodni kell.

Egyes fejlesztéseknél jelentkező tűzivíz igénye, ha meghaladja a közhálózatról vételezhető vízmennyiséget, akkor a helyi pótlásról, helyi tűzivíz tároló medence létesítéséről kell gondoskodni.

A vizsgálatok szerint a településen talajvíz, illetve az első vízáadó rétegből való vízkivételre elsődlegesen locsolási célra jelenleg is több házi kút üzemel. A közmű szolgáltatási törvényben rögzítettek szerint ma már új házi kút csak engedéllyel létesíthető. Házi kutakra 500 m³/év vízkivétel és a rendeletben előírtak figyelembevételével, az engedélyt a település jegyzője adja ki, az ezt meghaladó vízkivételi igény esetén az engedélyező a vízügyi hatóság.

Szennyvízelvezetés

A település, a helyzetfeltáró vizsgálatokban rögzítettek szerint, érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik, így a legfontosabb közművesítési feladat a településen jelenleg többségében szikkasztóként üzemelő szennyvíz gyűjtőmedencék helyett a közcsatornás szennyvízelvezetés arányának növelése a szennyvizek szennyvíztisztító telepen történő kezelésének érdekében.

Csapadékvíz-elvezetés

Az utcákban jelenleg általában egy- vagy kétoldali szikkasztóárkokat létesítettek. A település külsőbb területein vannak olyan utcaszakaszok is, ahol semmilyen csapadékvíz elvezetés nincs kiépítve. A csapadékvíz elvezetés szempontjából a fejlesztési feladat település szinten a csapadékvíz nyílt árkos elvezetésének kialakítása.

A vízelvezető rendszer fejlesztésénél figyelembe kell venni, hogy a változó meteorológiai viszonyok kapcsán a nagy intenzitású csapadékesemények valószínűsége megnőtt, ami hirtelen elvezetendő vizeket okoz, ezzel számolni kell a vízelvezetési rendszer kialakításának a méretezésénél.

Minden beruházásnál a többlet csapadékvizek elvezethetőségét annak a befogadójáig ellenőrizni kell. Amennyiben a továbbszállítás nem biztosított, akkor vagy a vízelvezető hálózatot kell alkalmassá tenni a többlet vizek elvezetésére, vagy pedig a csapadékvizek visszatartását kell megoldani. A vízvisszatartást helyi telken belüli záportároló létesítésével lehet megoldani, abba tárolva a vizet és abból csak olyan vízhozammal a befogadó árokba-vízfolyásba vezetni, amelyet a szállítás útján a vízelvezető rendszer kiöntésmentesen fogadni tud. Ennek meghatározását a helyi építési szabályzat rögzíti, de ez a továbbtervezés feladata.

A nyílt árkos rendszerű csapadékvízgyűjtő hálózatban sem maradhatnak pangó vizes szakaszok, ezért a nyílt árokhálózat is csak hidraulikailag méretezeten alakítható ki. A nyílt árok feletti kocsi behajtók az árok vízszállító képességét nem korlátozhatják. Az áteresz méretét úgy kell meghatározni, hogy az víz-visszaduzzasztást ne okozzon, a vízszállítás akadálymentes legyen. Ezért annak lefedett szakaszainak, a kocsi behajtóknak kialakítását korlátozni, szabályozni kell.

A település bel- és külterületén egyaránt mindig az útépítéshez, útrekonstrukcióhoz csatlakozóan lehetne a felszíni vízrendezés kiépítését, tervezett átalakítását, átépítését megoldani.

1.6.2. ENERGIAELLÁTÁS

A vizsgálatok szerint a település energiaellátására a villamosenergia ellátáson kívül a település belterületén a földgázellátás áll rendelkezésre, amelynek segítségével a korszerű vezetékes termikus energiaellátás lehetősége biztosított.

A nem vezetékes energiahordozók közül a szén, fa, olaj használata termikus célra jelenleg is és várhatóan távolokban is egyaránt jellemző lesz a vezetékes gázzal el nem látott telkeken. A PB-gáz használata szintén a gázzal el nem látott ingatlanokra jellemző, elsődlegesen főzési célra.

A település hosszabb távú energiaellátási struktúrájának meghatározásánál alapvető szempont a várható fenntartás kérdése. Az energiaellátással szemben elvárt igény, annak környezetbarát, minél kisebb környezet terhelésű megoldása mellett, hogy automatikus üzemvitelre alkalmas legyen, miközben az egyes ingatlanok fenntartási költségeiben az energiára fordítandó költségek jelentős hányadot jelentenek. Ezért meg kell vizsgálni, hogy a közhálózatról történő energiafogyasztást hogyan lehet takarékosabban megoldani. Az elvárható emberi takarékosságon és a takarékosabb energiafogyasztású műszaki-háztartási berendezések alkalmazási igényén kívül a költségek csökkenthetők helyi beszerzés, termelés alkalmazásával.

Fontos megemlíteni, hogy 2019. január 1-jétől új épületekre már a közel nulla energiaigényű épületek követelményszintjét kell alkalmazni. Ezen követelményszint fontos eleme, hogy az épület energiaigényét az összesített energetikai jellemző méretezett értékéhez viszonyítva legalább 25%-os mennyiségben megújuló energiaforrásból kell biztosítani.

Bár az energiaigények 25 %-át megújuló energiahordozó hasznosításával kell kielégíteni, ez a megújuló energiahordozók szakaszos rendelkezésre állása folytán nem teljesíthető állandóan, így a hagyományos vezetékes energiahordozókkal is ki kell tudni elégíteni a csúcs energiaigényeket. A felhasznált energiában a megújuló energiahordozók előírt arányát az adott éven belül kell teljesíteni.

Helyi energia beszerzésre, környezetterhelés növelésének elkerülésével történő energiatermelésre a megújuló energiahordozók alkalmasak. A megújuló energiahordozók közül a település földrajzi adottsága alapján a nap-, és a föld energiájának hasznosítási lehetőségét érdemes figyelembe venni.

A föld energiáját épületgépészeti szinten lehet hasznosítani, alkalmazása telkenkénti megoldású, egyéni gazdasági lehetőségek alapján lehet igénybe venni. Lényegesen csökkenti hasznosításával a közhálózati energiahordozó felhasználást, beruházási költségei azonban lassan térülnek meg.

A reálisan, energetikailag eredményesen hasznosítható megújuló energiahordozó a nap energiája lehet, annak passzív és aktív hasznosításának az igénybevételével.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátását az E.ON Észak-Dunántúli Áramhálózati Zrt biztosítja.

A község villamosenergia ellátásának bázisa a Sümeg közigazgatási területén üzemelő 132/22 kV-os alállomás, amely nagyfeszültségű betáplálása a főelosztó hálózati rendszer Ajka és Hévíz közötti szakaszáról megoldott.

A villamosenergia ellátás tervezésénél figyelembe kell venni, hogy a megújuló energiahordozók hasznosításának térnyerésével, a terjedő magáncélú naperőművek alkalmazásával a villamosenergia ellátás jelentős hányadát az ad-vesz rendszer igénybe vételével, napenergiával lehet majd kielégíteni. A megújuló energiahordozóval a villamosenergia termelés időjárás függő, ezért a villamosenergia ellátást a közhálózatról is tudni kell teljes mértékig biztosítani. A villamosenergia szolgáltatási törvény (VET) értelmében a villamosenergia ellátáshoz szükséges közhálózat fejlesztést a szolgáltatónak saját beruházként kell megoldani, a fogyasztóval szolgáltatási megállapodást köthet, amelyben rögzítheti a szolgáltatás feltételeit.

A településen meglevő közép- és kisfeszültségű hálózat oszlopokon halad.

A település már beépített így már ellátott területein a tervezés távlatáig a hálózatok föld feletti elhelyezése fennmarad. Ezeken a területeken arra kell törekedni, hogy legalább egy oszlopsorra kerüljön fektetésre valamennyi, az utcában haladó vezetékes villamosenergia és elektronikus hírközlési hálózat, hogy újabb oszlopsor ne kerüljön elhelyezésre.

A település belterületén új házi bekötést már csak földalatti csatlakozással szabad kivitelezni, hogy a távlati hálózatfektetési mód átalakítási lehetőségét majd a bekötések minél kisebb aránya korlátozzák.

A település vonzerejének növelése érdekében a közvilágítás további fejlesztése is szükséges. A közlekedés, a vagyon és a személyi biztonság fokozott védelmén túl esztétikai igényeket is ki kell elégíteni a közvilágításnak. Reálisan a tervezés távlatáig érdemi változás a közvilágítás jelenlegi műszaki kialakításában nem várható. Továbbra is jellemzően marad a tartóoszlopra szerelt lámpafejekkel történő megvilágítás, de ezek között is lehet arculat-alakítóbb, igényesebb lámpafejet kiválasztani.

Gázenergia ellátás

Az ország egyetemes gázszolgáltatója a NKM Földgázszolgáltató Zrt, a hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-Dunántúli Gázhálózati Zrt.

A gázellátás bázisa a Sümegcsehi területén üzemelő gázátadó állomás, amelyről kiinduló nagyközepnyomású gerincelosztó hálózatról látják el Sümegcsehi, Sümegprága és Sümeg földgázigényét.

Bakonyszentiván központi belterületén a gázigénylő fogyasztók ellátására a gerincelosztó hálózatról táplált közepnyomású elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A rácsatlakozás jelenleg azonban nem éri el az 60 %-ot, amely jelzi, hogy a lakosság jelentős része számára az automatikus üzemvitelű hőellátás, a rendelkezésre álló kiépített hálózati csatlakozási lehetőség ellenére, nem biztosított. A földgázellátást igénybe nem vevők, termikus energiaellátásra a nem vezetékes (szén, fa) energiahordozókat hasznosítják, jelentősen növelve a település környezetszennyezését.

A lakókörnyezet komfortnövelését jelenheti az automatikus üzemvitelre alkalmas földgáz igénybevételének növelése. Bár a komfort növelése a megújuló energiahordozók hasznosításával is megoldható lenne, alkalmazásának terjedése visszafogottabb.

A villamosenergia ellátás fejezetében leírtakhoz hasonlóan a földgázellátás tervezésénél is figyelembe kell venni, hogy a megújuló energiahordozók hasznosításának térnyerésével, a terjedő naperőművek-

napkollektorok alkalmazásával és a földhő hasznosításának igénybevételével a földgáz igény jelentős hányadát, a megújuló energiahordozók hasznosításával lehet majd kielégíteni.

A településen a gázelosztás távlatilag is középnyomású elosztóhálózattal javasolt, így a kisnyomású gáz előállítása továbbra is a telkenként elhelyezett egyedi, házi nyomásszabályozókkal történik. A házi nyomásszabályozók telepítésénél az arculatformálás igényét figyelembe kell venni.

1.6.3. HÍRKÖZLÉS

Vezetékes elektronikus hálózat

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Nyrt. biztosítja. A település a 87-es távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatán az ellátottság teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített.

A kedvező műsorvétel biztosítására kiépítették a kábel TV hálózatot is, bár jelenleg már a kábel TV hálózat és a távközlési hálózat alig különválasztható.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat, és műsorelosztó hálózat is követve a kisméretű elosztóhálózat fektetési módját, föld feletti elhelyezéssel üzemel.

A vezetékes hírközlési (táv és műsorelosztási) szolgáltatás bár műszaki megjelenésében közmű jellegű, szolgáltatása alanyi jogon történik. Ezért az igénylők ellátása is egyéni elbírálással, egyéni szerződéskötés alapján történik. A szükséges hálózatfejlesztést a szolgáltató saját beruházásként valósítja meg. A tervezett fejlesztési területek ellátása is ennek igénybevételével történhet.

A hálózatfejlesztés új fejlesztési területen már csak földalatti kivitelezéssel valósítható meg. Már ellátott területen ahol a gyengeáramú elosztóhálózat föld feletti elhelyezése, ott is új elektronikus hírközlési hálózat építése már csak földalatti elhelyezéssel támogatható, ha a meglévő szabadvezetékes hálózat fizikai infrastruktúráját az adott célra nem tudja hasznosítani.

Bakonyszentiván esetében az elektronikus hírközlés településfejlesztő hatását is figyelembe kell venni. A település népességének megtartásához nyújthat segítséget az infokommunikációs technológia széleskörű alkalmazási lehetőségének a biztosítása, amely az „otthonról” történő kapcsolattartást, munkavégzést biztosítva a lakosság helyben tartását segítheti.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés

A távközlési ellátottságot lényegesen növeli a mobiltelefonok használata. Ennek elméletileg területi korlátja nincs. A településen üzemelő és a tágabb térségben elhelyezett létesítmények, antennák segítségével, valamennyi vezetéknélküli táv- (Magyar Telekom, Telenor, Vodafone) és műsorelosztó szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.

A megfelelő vételi viszonyokhoz szükséges antennák ugyan rendelkezésre állnak, de a vételi minőség javítása és a várható további igények kielégítésére és a modernebb műszaki berendezések megjelenésével további antennák telepítési igénye nem zárható ki. Az antenna elhelyezési lehetőségét a településkép védelmi rendelet a (TKR) szabályozza.

1.6.4. MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSA, KÖRNYEZETTUDATOS ENERGIAGAZDÁLKODÁS, EGYEDI KÖZMŰPÓTLÓK

A helyzetfeltáró vizsgálatok szerint a szél és a napenergia hasznosítására lenne lehetőség. A szélenergia hasznosítását azonban a rendeletek korlátozzák, így energiagazdálkodási szinten is értékelhetően távlatilag reálisan a megújuló energiahordozók közül a nap energiája hasznosítható. A település természeti adottsága, hogy 2000 körüli, a napos órák száma, ennek aktív hasznosításával

hagyományos energiahordozó megtakarítás érhető el. Az aktív hasznosítás a napkollektorok és a naperőművek alkalmazásával érhető el. Ezek gondos elhelyezéséhez szükséges az építész esztétikai igényessége is, ennek nem szabad arculatrontóvá válni.

A napkollektorokkal a használati melegvíz termelésre és elő-, utófűtési szezonban temperáló fűtésre fordítandó közüzemi energiafelhasználás csökkenthető. A naperőművekkel a villamosenergia felhasználás csökkenthető. A ma már elfogadott ad-vesz rendszer alkalmazásával a többlet termelt villamosenergia egyszerűen a közhálózatra terhelhető, hiány esetén ugyanazzal a hálózati rendszerrel a közhálózati vételezés megoldható.

A napenergia aktív hasznosításának alkalmazásával kapcsolatban azonban meg kell említeni az időjárástól való függőséget. Így az igények kielégíthetőségét a hagyományos energiahordozókkal is ki kell tudni elégíteni. A napenergia hasznosítása csak az éves energiafelhasználás csökkentésében játszik jelentős szerepet, amely a fenntartási költségek csökkentését eredményezi.

A föld energiájának hasznosítási lehetőségét is meg kell említeni, de lassabb megtérülése nem segíti terjesztését.

1.7. Környezetvédelem és környezeti értékelés

A terv a község teljes területére kiterjedő, elsődleges környezetvédelmi feladatként határozta meg a kommunális szennyvizek összegyűjtését és elszállítását. Ennek megvalósítása megtörtént, de a probléma, a talaj- és vízszennyezés veszélye még nem elhárult el egészen, a hálózatra rá nem kötött ingatlanok jelenleg is illegális szikkasztóként működő házi tározók. Ezek lezárása, a csatornára való rákötések teljessé tétele továbbra is megoldandó feladat.

Egyéb környezetvédelmi feladatok a településen nem jelentkeznek, a bányászati tevékenység visszaesését követően.

A község szennyezettségi mutatói alacsonyak, környezeti állapota megfelelő.

A zöldfelületi és ökológiai szakági tervfejezetek összefoglalói megállapítják, hogy a zöldfelületi rendszer ökológiai értéke és jelentősége a tervmódosítás eredményeképpen nem csökken, sőt, kismértékben erősödhet, elsősorban a beépítésre nem szánt területek megtartása, kismértékű növelése alapján. Ezen belül fontos az arra érdemes területek *természetközeli területbe való átsorolási javaslata*.

Összességében kijelenthető, hogy a tervmódosításnak a táji- természeti és a települési környezetre nincs káros hatása.

A környezeti feltételek kedvezőek a települési környezetminőség további javításához. E feltételeket nem befolyásolja negatív irányban a terv jelenlegi felülvizsgálata, a terv várhatóan káros környezeti hatásokkal járó beavatkozásokat nem irányoz elő. *A várható környezeti hatások iránya és erőssége alapján Környezeti Vizsgálati eljárás lefolytatása és részletes Környezeti Értékelési dokumentáció elkészítése nem lenne indokolt*, de ez formáljogi okokból kötelező, mivel a terv a teljes igazgatási területre kiterjedő, új tematika alapján készülő településrendezési eszköznek minősül.

1.8. A védőterületek és védőtávolságok, korlátozások

A védőterületek és védőtávolságok lehetnek:

- műszaki biztonsági (közlekedési- és közmű) védőterületek, korlátozások
- környezetvédelmi védőterületek és védőtávolságok
- vízvédelmi korlátozó elemek
- táj- és természetvédelmi védőterületek és védőtávolságok
- örökségvédelmi korlátozások
- egyéb korlátozó tényezők
- egyes sajátos jogintézmények korlátozásai

1.8.1. Műszaki biztonsági (közlekedési- és közmű nyomvonalak) védőövezetek

- országos közutak védőtávolsága: védőtávolsága a tengelytől mért 50-50 m
- 20 kV-os szabadvezetékes hálózatok külterületen 5,0 - 5,0 m,
- kis- és középnyomású gázvezetékek, 5-5 m, 9-9 m

1.8.2. Környezetvédelmi védőterületek és védőtávolságok

- Közműlétesítmények, műtárgyak előírt biztonsági övezetei, védőtávolsága

1.8.3. Vízvédelmi korlátozó elemek

- Felszíni vízvédelmi területek, a Marcal felső szakasz vízgyűjtőjének kiemelt védelme, az előírt vízügyi fenntartási sávnál szélesebb ökológia védősáv biztosítása (természetközeli területek kijelölése);

1.8.4. Táj- és természetvédelmi védőterületek és védőtávolságok

- Natura 2000, európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek
- Az országos ökológiai hálózatnak a településre eső részterületei (magterület, ökológiai folyosó övezet, puffterület)
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezet területe.

1.8.5. Örökségvédelmi védőterületek, korlátozások

- Régészeti lelőhelyek vonatkozó egyéb magasabbrendű előírásai és korlátozásai
- Műemlék és műemléki környezet korlátozásai
- Helyi védelem alatt álló épületek.

1.8.6. Egyéb korlátozó tényezők

- az önkormányzati és társulati kezelésben lévő árkok partéleitől 3-3 m, a már elépített helyeken a nyílt árkok karbantartására az egyik oldalon legalább 3 m, a másik oldalon legalább 1 m szélességű sávot szabadon kell hagyni.

1.8.7. Egyes sajátos jogintézmények korlátozásai**Településrendezési szerződés:**

Sümeprága Község Önkormányzata a településfejlesztési célok megvalósítására az érintett területek tulajdonosaival illetve a területek beruházójával Településrendezési szerződés keretében állapodhat meg. Ennek lebonyolítása a mindenkor hatályos jogszabályok szerint történhet.

A Településrendezési szerződés megkötését megelőző képviselőtestületi döntés feltételéről és a szerződés tárgyáról – *a jelenleg hatályos jogszabályok szerint* - az Építési Törvény 30/A.§ –a rendelkezik.

Elővásárlási jog:

Sümeprága Község Önkormányzata a Helyi Építési Szabályzatban meghatározott településrendezési célok magvalósításához szükséges ingatlanokra elővásárlási jogot jegyezhet be. Ennek lebonyolítása a mindenkor hatályos jogszabályok szerint történhet. Az Elővásárlási jog bejegyzésének szabályait –*a jelenleg hatályos jogszabályok szerint*- az Építési Törvény 25.§ –a rögzíti.

Változtatási tilalom:

Sümeprága Község Önkormányzata a Helyi Építési Szabályzatban meghatározott településrendezési célok magvalósításához szükséges ingatlanokra változtatási tilalmat jegyezhet be a helyi építési szabályzat készítésének időszakára annak hatálybalépéséig. Ennek lebonyolítása a mindenkor hatályos jogszabályok szerint történhet. A változtatási tilalom bejegyzésének szabályait – *a jelenleg hatályos jogszabályok szerint* - az Építési Törvény 20.§ –a rögzíti.

2. TERÜLETFELHASZNÁLÁSI VÁLTOZÁSOK

2.1. Területfelhasználási változások adatai és mutatói

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVI MÓDOSÍTÁST IGÉNYLŐ TERÜLETEK					
	sorszám	Helyrajzi szám hrsz	Terület ha	TSZT Területfelhasználás módosítás hatályos tervezett	
1.Új beépítésre szánt terület kijelölése	12	55/4	0,1	Z zöldterület	Vt településközponti vegyes terület
1. Összesen:			1,04 ha		
2.Beépítésre szánt területen belüli területfelhasználás változások					
2. Összesen:		NINCS			
3. Beépítésre szánt terület visszaminősítése beépítésre nem szánt területté	1	060/6 hrsz.	1,21 ha	K-ksz köszínház területe	Kb-B bánya terület
	3a	1100 hrsz.	0,61 ha	K különleges terület (temető)	Kb-T különleges beépítésre nem szánt temető
	6a	044 hrsz.	0,26 ha	Lf falusias lakóterület	E erdőterület
	6b	044 hrsz.	2,57 ha	Lf falusias lakóterület	Má mezőgazdasági terület
3. Összesen:			4,65 ha		
4. Beépítésre nem szánt területen belüli terület- felhasználás változások	2	038, 039/1 hrsz.	1,46 ha	Z zöldterület	Kb-Sp különleges sport terület
	3b	1102 hrsz.	0,6 ha	Mk mezőgazdasági terület	Kb-T különleges beépítésre nem szánt temető
	4	06065, 060/7, 060/21 hrsz.	21,37 ha	Kb különleges bánya terület	E erdőterület
	5	029/4 hrsz.	4,58 ha	Z zöldterület	Má mezőgazdasági terület
	7	több külterületi hrsz., felsorolásukat l. a fenti táblázatban	18,77 2,46 2,17 4,59 17,61	Má mezőgazdasági terület	Tk természetközeli terület
	8	021/5a 025a 027/13a 032/20b	0,63 3,06	Má mezőgazdasági terület	V vízgazdálkodási terület
	9	03/2, 039/2a, 039/1	1,65	Má mezőgazdasági terület	E erdőterület
	10	048	5,76	E erdőterület	Kb-B bánya terület
	11	034/12	1,97	Má mezőgazdasági terület	Kb-Ne napelempark terület
4. Összesen:			86,68 ha		
Tervmódosítással érintett területek (1-4.) összesen:			92,37 ha		

3. A TELEPÜLÉS TERÜLETI MÉRLEGE

3.1. A Település közigazgatási területének területi mérlege:

Területfelhasználás	területfelhasználás kiinduló állapot (ha)	2019. évi változások (ha)	2019. évi TSZT területfelhasználás (ha)
Falusias lakóterület (Lf)			
Településközpont terület (Vt)			
Különleges beépítésre szánt területek (K)			
Zöldterületek (közpark) (Zkp)			
Védelmi erdőterületek (Ev)			
Általános mezőgazdasági területek (Má)			
Kertes mezőgazdasági területek (Mk)			
Vízgazdálkodási területek (V)			
Különleges beépítésre nem szánt területek (Kb)			
Közúti Közlekedési terület (KÖu)			
ÖSSZESEN:			

4. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVVEL VALÓ ÖSSZHANG IGAZOLÁSA

4.1. A VMTrT Szerkezeti terv és a Sümegprága Trt. módosítás területi mérlege:

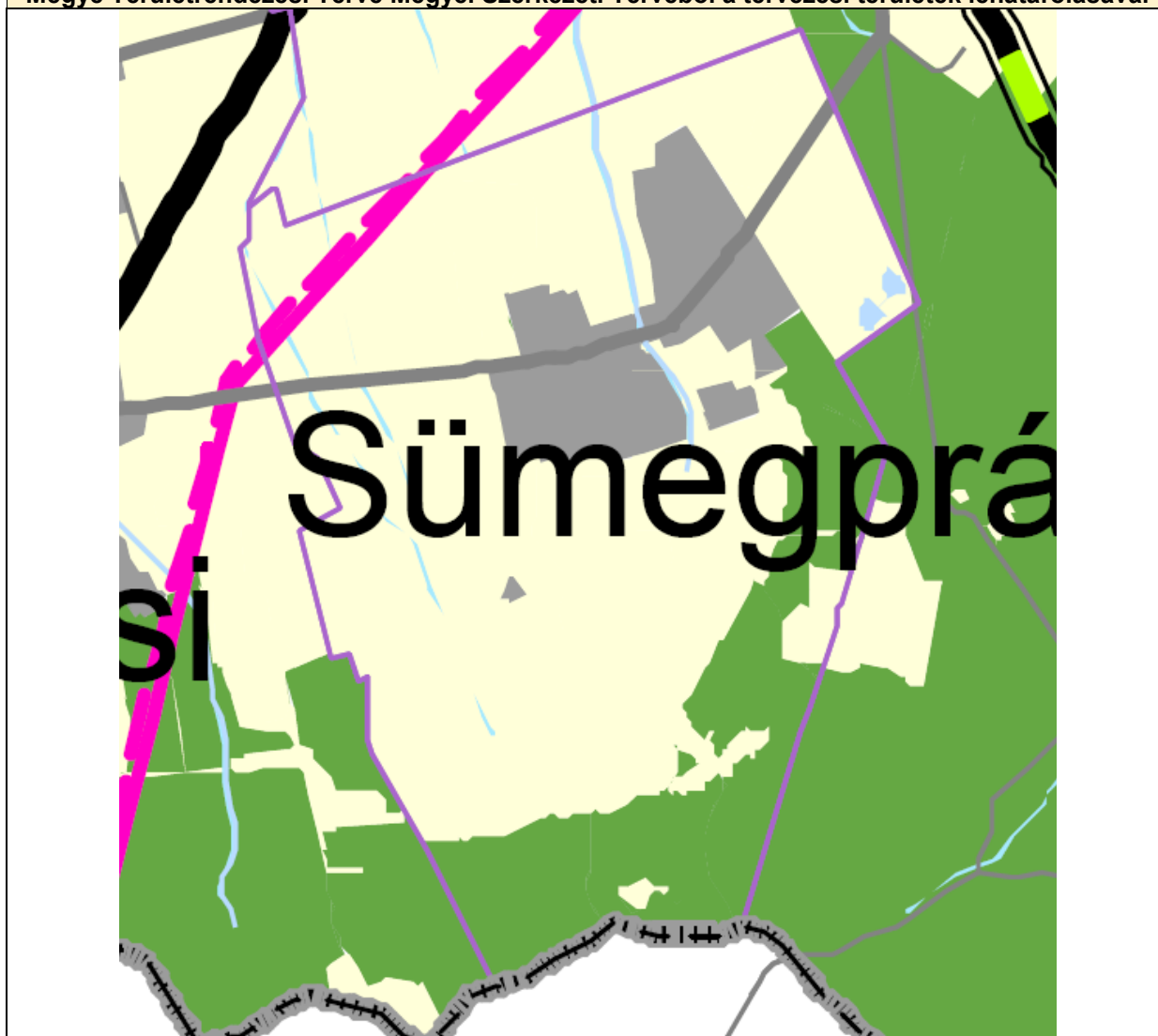
Összefoglaló táblázat

A VMTrT Szerkezeti Terv területi mérlege Sümegprágát érintően:					
Átsorolható ebből a kategóriából	mérete	Erre a célra	Lehetséges területnagyság (ha)	Jelen tervmódosítás során igénybevett területek (ha)	További igénybe vehető területek (ha)
Hagyományosan vidéki települési térség	69,38	bármely települési területfelhasználási egységbe	110,022		110,022
Erdőgazdálkodási térség	336,60	- erdőterület, illetve természetközeli terület (75%)	legalább 252,45		legalább: 252,45
		- bármely települési területfelhasználási egység	legfeljebb 84,15		legfeljebb : 84,15
Mezőgazdasági térség	171,12	- mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület (85%)	legalább 145,45		legalább: 145,45
		- bármely települési területfelhasználási egység	legfeljebb 25,67		legfeljebb : 25,67
Vízgazdálkodási térség	1,35	mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe (85%)	legalább 1,147		legalább 1,147

		- bármely települési területfelhasználási egység	legfeljebb 0,202		legfeljebb 0,202
Igazgatási terület összesen:	578,45				

A tervezett módosítások a megengedett eltérési lehetőségeket nem lépik túl:

Kivonat Veszprém megye Közgyűlésének 5/2012. (V.10.) sz. rendeletével jóváhagyott Veszprém Megye Területrendezési Terve Megyei Szerkezeti Tervéből a tervezési területek lehatárolásával

A VMTrT és az OTrT térségi övezeteinek való megfelelés:

Összefoglaló táblázatok

ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV		
ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI/ÖVEZETI ÉRINTETTSÉG		
a közigazgatási területet/tervezési területeket az alábbiak érintik (X), illetve nem érintik (-)		
országos területfelhasználási kategóriák		
települési térség	X	X
erdőgazdálkodási térség	X	X
mezőgazdasági térség	X	X
vegyes területfelhasználású térség	-	-

vízgazdálkodási térség	X	-
építmények által igénybe vett térség	-	-
országos övezetek		
országos ökológiai hálózat	X	X
kiváló termőhelyi adottságú szántóterület	-	-
jó termőhelyi adottságú szántóterület	-	-
kiváló termőhelyi adottságú erdőterület	X	-
tájéki szempontból kiemelten kezelendő terület övezete	X	X
világörökségi és világörökségi várományos terület övezete	-	-
országos vízminőség-védelmi terület övezete	-	-
nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területe	-	-
kiemelt fontosságú honvédelmi terület	-	-

VESZPRÉM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERV KIEMELT TÉRSÉGI TERÜLETFELHASZNÁLÁSI / ÖVEZETI ÉRINTETTSÉG a közigazgatási területet az alábbiak érintik (X), illetve nem érintik (-)		
kiemelt térségi területfelhasználási kategóriák		
városias települési térség	-	
hagyományosan vidéki települési térség	X	X
építmények által igénybe vett térség	-	-
vegyes területfelhasználású térség	-	-
erdőgazdálkodási térség	X	X
mezőgazdasági térség	X	X
vízgazdálkodási térség	X	-
térségi övezetek		
magterület övezete	X	X
ökológiai folyosó övezete	-	-
puffer terület övezete	X	-
erdőtelepítésre javasolt terület övezete	X	X
rendszeresen belvízjárta terület övezete	-	-
ásványi nyersanyagvagyon terület övezete	X	X
földtani veszélyforrás területének övezete	-	-
kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete (névváltozás: kiemelt fontosságú honvédelmi terület)	-	-
honvédelmi terület övezete	-	-

IGAZOLÁS: ORSZÁGOS ÉS TÉRSÉGI ÖVEZETI KATEGÓRIÁK

Az övezeti tervlapok alapján megállapítható, hogy Sümegprága közigazgatási területét az OTrT szerint 3, a PMTrT alapján 4 különböző térségi övezet érinti.

Az OTrT Sümegprága területét is érintő övezetei:

- Országos ökológiai hálózat,
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület,
- Tájvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület,

A PMTrT Sümegprága területét is érintő övezetei:

- Magterület
- pufferterület övezete
- erdőtelepítésre javasolt terület övezete
- ásványi nyersanyagvagyon terület övezete

A Sümegprága közigazgatási területét érintő területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírásokat a helyzetértékelő munkarész tartalmazza.

A módosítási területek övezeti érintettsége a 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) és Veszprém megye Közgyűlésének 5/2012. (V.10.) sz. rendeletével jóváhagyott Veszprém Megye Területrendezési Terve előírásaival nem ellentétes.

Az OTrT 7.§. (1) bekezdése alapján megállapítható, hogy az Erdőállomány adatszolgáltatása alapján az erdőterületek maradéktalanul ábrázolásra kerültek mind a településszerkezet, mind a szabályozási tervlapokon. A módosítással érintett területek az erdőállományt nem érintik. Az adatszolgáltatás

szerinti erdőterületek több mint 98%-ban erdő területfelhasználási egységbe soroltak, már a hatályos terven is, térképi lehatárolásuk szerint is. Így megfelel az OTvT 7.§. (1) bekezdésének, mely szerint: „Az Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületnek minősülő területet a településrendezési eszközökben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.”

Az OTvT 8.§ elírásai: „8. § (1) Borvidéki település szőlő termőhelyi katasztere I-II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - beépítésre szánt területté nem minősíthető.

(2) Az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - beépítésre szánt területté nem minősíthető.”

A Borvidéki települések szőlő termőhelyi kataszteréről, valamint az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszteréről adatot szolgáltatója a NEBIH, de ez (adathiány miatt) nem történt meg. Az interneten elérhető lehatárolások figyelembevételével megállapítható, hogy a szőlő I. és II. termőhelyi kategóriába tartozó területeken, szőlő művelési ágba sorolt területen nem történik beépítésre szánt terület kijelölése, így a terv megfelel a vonatkozó előírásoknak.

A gyümölcs I. és II. termőhelyi kategória területei ágazati adatszolgáltatás hiányában nem azonosíthatók. A kialakult területhasználat és a nyilvántartási adatai alapján megállapítható, hogy a települést nagy valószínűséggel nem érintik. Gyümölcsös művelési ágba sorolt területen nem történik beépítésre szánt terület kijelölése, így a terv megfelel a vonatkozó előírásoknak.

5. A BIOLÓGIAI AKTIVITÁSÉRTÉK SZÁMÍTÁS EREDMÉNYE

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 8. § (2) bekezdés b) pontja értelmében az újonnan beépítésre szánt területek kijelölésével egyidejűleg a település közigazgatási területének biológiai aktivitás értéke az átminősítés előtti aktivitás értékhez képest nem csökkenhet. A területek biológiai aktivitásérték számítás módjáról a 9/2007.(IV.3.) ÖTM rendelet rendelkezik.

A terület eredeti (változtatás előtti) biológiai aktivitásértékének számítása hatályos településrendezési eszközök esetében a területfelhasználási egységek (építési övezeti és övezeti) besorolása alapján történik, a területigénybevétel nagyságával arányosan.

Jelen esetben néhány területre korlátozódik a számítás elvégzése, ahol beépítésre szánt területet érintő területfelhasználási változásra kerülhet sor: az 1.,3. és 6.sz. módosítás Lf és K építési övezetbe sorolt területek beépítésre nem szánt területi átsorolását irányozza elő. Az átsorolások összességükben aktivitásérték nyereséget eredményeznek.

Ezt jellemzően tovább növelik a beépítésre nem szánt területeken belüli átsorolások

A terv egyéb területfelhasználási átsorolásai pozitív egyenleget eredményeznek. A természetközeli állapotban fennmaradt gyepterületek átsorolása mezőgazdaságiból → természetközeli területbe, 45,6 ha-on és vízgazdálkodási területbe 0,63 ha-on, valamint a temető átsorolása beépítésre nem szánt különleges területbe 0,61 ha jelentős aktivitásérték többletet eredményez. Így az Étv szerinti egyenleg igazolás megfelelő (az egyéb beépítésre nem szánt területi átsorolások hatásait is kiegyenlíti).

A részletes egyenleg számítás az alábbi:

A TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVI MÓDOSÍTÁS TERÜLETEI						
	száma	BAé szorzó- szám +/-	terület ha	BAé szorzat +/-	TSZT Területfelhasználás módosítás hatályos tervezett	
1.Új beépítésre szánt terület kijelölése	12	-5,5	0,1	-0,55	Z zöldterület	Vt településközponti vegyes terület
1. Összesen:			0,1 ha	-0,55		
3. Beépítésre szánt terület visszaminősítése beépítésre nem szánt területté	1	-1,3	1,21	-1,573	K-ksz köszínház területe	Kb-B bánya terület
	3a	+3,0	0,61	+1,83	K különleges terület (temető)	Kb-T különleges beépítésre nem szánt temető
	6a	+6,6	0,26	+1,716	Lf falusias lakóterület	E erdőterület
	6b	+1,3	2,57	+3,41	Lf falusias lakóterület	Má mezőgazdasági terület
3. Összesen:			4,65 ha	+5,314		
4. Beépítésre nem szánt területen belüli terület- felhasználás változások	2	0	1,46	0	Z zöldterület	Kb-Sp különleges sport terület
	3b	+1,0	0,6	+0,6	Mk kertes mező- gazdasági terület	Kb-T különleges beépítésre nem szánt temető
	4	+8,9	21,37	+190,193	Kb különleges bánya terület	E erdőterület
	5	-4,3	4,58	-19,694	Z zöldterület	Má mezőgazdasági terület
	7	+4,3	45,6	+196,08	Má mezőgazdasági terület	Tk természetközeli terület
	8	+2,3	0,63 3,06	+8,487	Má mezőgazdasági terület	V vízgazdálkodási terület
	9	+5,3	1,29	+6,837	Má mezőgazdasági terület	E erdőterület
	10	-8,8	5,76	-50,688	E erdőterület	Kb-B bánya terület
	11	-0,5	1,97	-0,985	Má mezőgazdasági terület	Kb-Ne napelempark terület
4. Összesen:			96,68 ha	+330,83		
Mindösszesen:			92,37	+326,066		

A BAé egyenlege: +326,066; – pozitív érték, tehát a vonatkozó jogszabályi előírásnak a termőmódosítás megfelel.

A fenti BAé többlet a TSZT soron következő módosításának BAé-egyenleg számítása során figyelembe vehető, felhasználható.